

Vergaderjaar 2007–2008 H

29 679**Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie****Nr. 8****VERSLAG VAN DE 117E ZITTING**

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vastgesteld 6 november 2007

Inleiding

Van 8 tot en met 10 oktober 2007 werd in Genève de 117e zitting van de Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) gehouden. Namens de Nederlandse Groep van de IPU namen de volgende leden aan deze zitting deel: Atsma (voorzitter van de delegatie en voorzitter van de IPU-groep, Van Miltenburg en Waalkens uit de Tweede Kamer en mevrouw Vedder-Wubben uit de Eerste Kamer. Naar deze zitting van de IPU hadden 122 landen hun delegaties afgevaardigd, terwijl 6 geassocieerde leden vertegenwoordigd waren. Voorts hadden 29 landen en organisaties waarnemers naar deze zitting gezonden.

Briefing door de plv. Permanente vertegenwoordiger te Genève

De delegatie had op maandag 8 oktober op eigen verzoek een ontmoeting met de plv. Permanent Vertegenwoordiger te Genève, mevr. mr. M.S. Kappeyne van de Coppello en enkele medewerkers van de missie te Genève. De delegatie wisselde tijdens de aan haar aangeboden lunch met hen van gedachten over de verschillende werkgebieden die de Vertegenwoordiging bestrijkt, over de agenda van de 117e zitting van de IPU en over mogelijkheden om ter voorbereiding van de Genève-zittingen van de IPU een beroep te doen op inhoudelijke bijstand vanuit de Permanente Vertegenwoordiging. Vastgesteld kon worden dat die mogelijkheden zeker aanwezig zijn, maar dat als gevolg van de aangekondigde uitvoering van de rijksbrede taakstelling, die voor de PV-Genève een reductie van het aantal fte's met circa 5 (20%) inhoudt, concrete verzoeken daartoe zo tijdig en gericht mogelijk zouden moeten worden voorgelegd. De delegatie wenst langs deze weg de plv. Permanent Vertegenwoordiger en haar medewerkers hartelijk te danken voor de nuttige informatie en de toezegde steun.

De plenaire zitting en commissievergaderingen

Plenair; algemeen

Traditiegetrouw wordt, na de formele opening door de president van de IPU, de openingsspeech van de assembleevergadering gehouden door de voorzitter van het parlement van het gastland. Mevrouw Christine Egerszegi-Obrist, voorzitter van de Zwitserse Nationalrat, verwelkomde de aanwezige delegaties en benadrukte het belang van goede interparlementaire en intergouvernementele betrekkingen, niet als doel in zichzelf, maar als instrument voor het bereiken en consolideren van vrede in de wereld en handhaving van mensenrechten.

De leiding van de plenaire assemblee was gedurende het vervolg de 117e zitting in handen van de heer Pier Ferdinando Cassini, President van de IPU.

Zoals ook bij de najaarszitting die sedert enkele jaren steeds te Genève wordt gehouden gebruikelijk is, wordt de agenda van de plenaire zitting voor een deel gewijd aan een onderwerp dat wegens zijn urgentie en/of actualiteit staande de vergadering als «emergency item» wordt aangewezen. Van verschillende zijden waren onderwerpen voor de 117e zitting voorgesteld. Het Verenigd Koninkrijk had de wereldwijde klimaatverandering als onderwerp naar voren gebracht, van de kant van Iran was de situatie in buurland Irak aangedragen als onderwerp voor debat, terwijl Indonesië de actuele situatie in Myanmar, het voormalige Birma, voor het spoeddebat had aangemeld.

Nadat het Verenigd Koninkrijk zijn voorstel introk ten gunste van dat van Indonesië werd via een stemming uiteindelijk bepaald dat de situatie in Myanmar als urgent onderwerp van debat op de plenaire agenda werd geplaatst.

Met het oog op de voorbereiding van een aan het slot van dit debat aan de plenaire vergadering voor te leggen resolutie stelde mevrouw Van Miltenburg, gesteund door de zgn 12+, de geopolitieke groep van westerse parlementaire democratieën, zich met succes kandidaat voor benoeming tot lid van de desbetreffende «drafting committee».

Direct na de stemming over dit onderdeel en de overige onderdelen van de agenda werd op maandag 8 oktober met het debat over de gebeurtenissen in Myanmar een aanvang gemaakt. Op woensdag 10 oktober 2007 aanvaardde de plenaire vergadering een resolutie waarin grote zorg en treurnis werden uitgesproken over de door het Birmese regime uitgevoerde repressie jegens de vreedzame demonstraties van burgers en monniken en de daarmee gepaard gaande ernstige schendingen van mensenrechten. Ook roept de resolutie de militaire junta in Myanmar op gevangen genomen parlementariërs en politieke leiders onmiddellijk vrij te laten en het recht van vrije meningsuiting in Myanmar te respecteren. De Engelstalige tekst, die de delegatie ter kennisneming heeft toegezonden aan de leden van vaste commissies voor Buitenlandse Zaken van de beide Kamers, is als bijlage bij dit verslag gevoegd.¹

Rapporten van de standing committees

De plenaire vergadering behandelde vervolgens een aantal rapporten die waren voorbereid in de drie «standing committees». De eerste commissie, de Standing Committee on Peace and Security, had de vergadering een drietal deelrapporten voorgelegd aangaande het onderwerp «*the role of parliamentarians in striking a balance between national security, human security and individual freedoms, and in averting the threat to democracy*».

De tweede Standing Committee on Sustainable Development, Finance and Trade legde de vergadering een rapport voor over «*parlementaire*

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

controle op het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking», terwijl de Standing Committee on Democracy and Human Rights een rapport over «migrant workers, trafficking in persons, xenophobia and human rights» had uitgebracht.

De presentatie van en de interventies over deze rapporten gaf de leden van de delegatie geen aanleiding tot het afleggen van verklaringen. Het feit dat de finale discussies en de voorbereiding van enkele afsluitende resoluties eerst in april 2008 tijdens de 118e zitting van de IPU te Kaapstad zijn geagendeerd deed de delegatie besluiten «zijn kruit droog te houden» tot die zitting. In dit verband zij vermeld dat de heer Atsma desgevraagd zitting heeft genomen in een werkgroep die tot taak heeft de experimentele werkwijze van de IPU – het voorbereiden van agendaonderwerpen van een volgende (plenaire) zitting door middel van plenaire agendering van desbetreffende commissierapporten (die derhalve tweemaal voor plenair debat worden geagendeerd) – te evalueren en zonodig van voorstellen tot wijziging te voorzien.

De IPU-commissie aangaande VN-aangelegenheden

De speciale commissie voor VN-aangelegenheden heeft gedurende de plenaire sessies een aantal malen vergaderd over VN-programma's waarin regeringen, gouvernementele en non-gouvernementele instellingen in tal van IPU-leden participeren en die ook in de parlementen van die landen regelmatig onderwerp van controle en debat zijn. Genoemd worden hier o.a. het United Nations Environment Programme (UNEP), het United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) In haar streven tot meer samenwerking met de VN in een rol die meer en meer kan worden gedefinieerd als «wereldparlement» bezint de IPU zich op de onderlinge relaties tussen IPU en VN. De genoemde commissie bracht daartoe een beknopt rapport uit dat door de plenaire vergadering op 10 oktober werd aanvaard. Kern van dat rapport is dat de IPU de ingrijpende hervorming van de VN met zeer veel belangstelling zal volgen. Op een aantal terreinen zal zij, op basis van haar taken en verantwoordelijkheden, de wijze waarop de VN haar werk organiseert kritisch volgen, niet in de laatste plaats vanuit de stelling dat de wereldorganisatie effectiever en efficiënter moet en kan werken. Deze terreinen zijn voorlopig: de financiering van ontwikkelingsbeleid door het onlangs opgezette ECOSOC Development Cooperation Forum, de mensenrechten en het functioneren van de nieuwe Human Rights Council van de VN, de wijze waarop de fondsen van de VN worden gebruikt met het doel tot een betere controle te komen en, tenslotte, de organisatie van vredesmissies in relatie tot de sleutelrol van parlementen bij de opbouwen van solide en gezonde democratieën. Het door de commissie gepresenteerde rapport kan op de website van de IPU worden opgezocht¹.

Aanbieding van een «Handbook for Parliamentarians on the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and its Optional Protocol», getiteld: «From exclusion to Equality».

Dit handboek, dat het tastbare resultaat is van de samenwerking tussen de IPU, de United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) en het United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN-DESA) werd special geschreven voor parlementen en parlementariërs die immers een belangrijke rol spelen in het bevorderen en beschermen van de mensenrechten. In tal van landen gaat het hebben van een blijvend fysiek of geestelijk gebrek gepaard met armoede, werkloosheid, analfabetisme en geweld dat al dan niet seksueel van aard is. Vrouwen en kinderen zijn binnen deze groep mensen, die wereldwijd uit circa 650 miljoen mensen bestaat, extra kwetsbaar. Het handboek heeft

¹ www.ipu.org document A/117/4-R.1

enerzijds tot doel het bewustzijn onder parlementariërs voor de inhoud van de Conventie, die er onderdeel van uitmaakt, te mobiliseren en anderzijds mechanismen, kaders en instrumenten aan te reiken waarmee de Conventie in de (beleids- en wetgevings-)praktijk kan worden gebracht. Het handboek werd aan de leden van de delegatie uitgereikt. Een exemplaar kan worden ingezien op de Griffie Interparlementaire Betrekkingen. Geïnteresseerde leden van de Kamers kunnen een exemplaar bij de Griffie IB bestellen.

Werkzaamheden van de Committee on the human rights of parliamentarians

De IPU wil zich de komende jaren meer en meer ontwikkelen als de hoeder en beschermer van de mensenrechten van parlementariërs waar ook ter wereld. In een groot aantal landen zijn parlementariërs niet vrij in het uitoefenen van hun hoge taken en kunnen zij hun verantwoordelijkheden als gekozen volksvertegenwoordigers niet waarmaken. In veel gevallen wordt hen het recht van vrije meningsuiting en het recht van vereniging en vergadering ontnomen of ontnomen. In andere gevallen wordt hen zelfs de vrijheid of het leven benomen.

Tijdens een zitting van de zgn Governing Council, (Bestuursraad of kortweg de Raad) het bestuursorgaan dat de activiteiten van de IPU initieert, implementeert en «monitort» en waarin ieder land drie afgevaardigden heeft, werd aan de hand van door de commissie opgemaakte rapporten op indringende wijze het lot geschetst van parlementariërs in Bangladesh, Belarus, Burundi, Colombia, Ecuador, Eritrea, Honduras, Libanon, Maleisië, Mongolië, Myanmar, Pakistan, de Palestijnse gebieden/Israël, de Filippijnen, Rwanda, Sri Lanka, Turkije en Zimbabwe. Ten aanzien van in het totaal 130 volksvertegenwoordigers werden resoluties aanvaard met het doel, al dan niet na voortgezet onderzoek van de commissie, de verantwoordelijke overheden en/of regimes te bewegen aan de schending van de fundamentele rechten van deze parlementariërs een eind te maken.

Bilaterale ontmoetingen

Op dinsdag 19 oktober 2007 zocht de delegatie contact met de delegatie van Afghanistan teneinde van gedachten te kunnen wisselen over de aanwezigheid van de Nederlandse troepen in dat land. De delegatie hechtte eraan de opvatting van de Afghaanse collega's over de effecten en de effectiviteit van die aanwezigheid te kennen, zulks mede in het licht van de op handen zijnde besluitvorming in het Nederlandse parlement over een mogelijke verlenging van de Nederlandse participatie in de NAVO-missie in Afghanistan.

De Afghaanse delegatie, geleid door de heer Sayed Ishaq Gailani, lid van de National Assembly van Afghanistan (de zgn. Wolesi Jirga) voor de National Solidarity Movement of Afghanistan liet allereerst weten een ontmoeting met de Nederlandse delegatie zeer op prijs te stellen. Ter inleiding gaf de heer Gailani een korte schets van de situatie in zijn land. De komst en de aanwezigheid van de internationale troepenmacht heeft de burgeroorlog in het land zeker niet gestopt. Integendeel, Afghanistan is nog steeds een brandhaard van conflicten. De hoge verwachtingen van vrede, veiligheid en stabiliteit in het land die zijn gewekt door de internationale gemeenschap en verwoord door de Verenigde Naties zijn niet waar gemaakt. Oorzaak daarvan is dat de internationale gemeenschap niet heeft geluisterd naar het Afghaanse volk, maar aan de slag is gegaan met de uitvoering van eigen agenda's en eigen beleid. Van samenwerking van de verschillende troepen met de Afghaanse overheid en met vertegenwoordigers van de bevolking is nauwelijks iets terecht gekomen. De internationale gemeenschap heeft onvoldoende beseft dat

Afghanistan geen behoefte heeft aan het oplossen van conflicten met militair geweld. De conflicten die het land in de greep houden hangen samen met en komen voort uit armoede, werkeloosheid, onveiligheid en gebrek aan perspectief voor met name de jeugd. Veel Afghanen trekken daarom, als het even kan, weg uit hun land om hun heil elders te zoeken. Het gebrek aan perspectief van de jeugd valt vooral terug te voeren op het feit dat het onderwijs niet meer functioneert. Schoolgebouwen zijn er nog nauwelijks, docenten zijn gevlucht of om ander redenen niet beschikbaar en aan lesmateriaal is eveneens groot gebrek.

De heer Gailani zei er van overtuigd te zijn dat zolang president Karzai en de Verenigde Staten bepalen wat er in Afghanistan gebeurt de Talibaan de wapens niet zal neerleggen.

Conclusie van de heer Gailani was dat de internationale gemeenschap meer zal moeten doen dan alleen het voortzetten van hun militaire aanwezigheid. Wat Afghanistan dringend nodig heeft is een soort Marshall-plan voor de wederopbouw van zijn samenleving. De internationale gemeenschap moet niet de vergissing maken te blijven koersen op het vestigen van «de democratie» in Afghanistan. Het gaat er om dat langs de weg van de wederopbouw van de meest elementaire voorzieningen en infrastructuur voor de inwoners van Afghanistan een situatie wordt bereikt waarin zij, straks weer op basis van democratische mechanismen, als volwaardige mensen kunnen functioneren. Het is in dat verband van groot belang dat de hulp om die zaken op te bouwen wordt geboden door mensen die daadwerkelijk contact kunnen hebben met het Afghaanse volk, mensen dus die de taal spreken.

Desgevraagd merkte de heer Gailani ter afsluiting op dat het standpunt van zijn delegatie uitdrukkelijk inhoudt dat Nederland in NAVO-verband, dus tezamen met andere verdragspartners, aanwezig zou moeten blijven in Afghanistan, maar dan wel met een andere doelstelling en met een andere aanpak dan nu.

De begroting van de IPU voor 2008

De bijdragen van de parlementen die lid zijn van de IPU worden vastgesteld op basis van een verdeelsysteem dat direct is afgeleid van het contributiestelsel van de VN. In tegenstelling tot voorgaande jaren, waarin een jaarlijkse stijging van de totale landenbijdragen met 3% werd gerealiseerd, zal voor 2008 een stijging met 4% onontkoombaar zijn. Voor Nederland stijgt de percentuele bijdrage aan het IPU-budget daarmee van 1.873% naar 1.874%. Omgerekend in valuta betekent dat een bedrag van 213 230 Zwitserse francs ofwel ruim € 118 500.

De 118e zitting van de IPU in 2008

De 118e zitting van de IPU zal plaatsvinden van 13 tot en met 18 april in Kaapstad, Zuid Afrika. De agenda van die zitting zal in ieder geval de drie bovengenoemde rapportages uit de drie standing committees bevatten. De Nederlandse Groep, resp de nog samen te stellen delegatie zullen zich te zijner tijd beraden op een voorstel tot het agenderen van een zgn. emergency-item. Ook zal in het kader van de voorbereiding van die zitting nagegaan worden welke mogelijkheden er zijn voor meer inhoudelijke ondersteuning bij de voorbereiding van de inbreng van de leden van de Nederlandse delegatie.

De voorzitter van de delegatie,
Atsma

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen.